

Skipulags- og byggingarfulltrúi Bogi Kristinn Magnusen
Miðbraut 11
370 Búðardalur

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 21. júní 2012
Tilvísun: UST20120400102/ksj

Tillaga að deiliskipulagi frístundabyggðar í landi Þórisstaða í Þorskafirði í Reykhólahreppi. Umsögn

Vísað er til erindis skipulags- og byggingarfulltrúa Dala- og Barðastrandasýslu og Árneshrepps í Strandasýslu er barst 18. apríl sl. þar sem óskað er umsagnar um tillögu að deiliskipulagi frístundabyggðar í landi Þórisstaða í Reykhólahreppi.

Tillaga að deiliskipulagi frístundabyggðar í landi Þórisstaða

Tillaga að deiliskipulagi frístundabyggðar í landi Þórisstaða í Þorskafirði, Reykhólahreppi felur í sér að frístundabyggð er skipulögð á 3 svæðum innan svæðis fyrir frístundabyggð. Athygli vekur að engir skilmálar er varða verndun upprunalegra birkiskóga kemur fram á yfirlitsteikningu yfir allar frístundalóðirnar né í greinargerð þrátt fyrir að í aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006 – 2018 komi fram sú stefna að nýjar frístundabyggðir skuli vera utan eða í jaðri birkiskóga eða kjarri vaxinna staða. Umhverfisstofnun mælir með að í greinargerð með deiliskipulagstillögunni verði lögð áhersla á að á frístundalóðum verði lögð áhersla á ræktun íslenskra trjátegunda s.s. reynis, birkis og víðitegunda.

Tillögur um frístundabyggð

B-tillaga felur í sér 3 lóðir fyrir frístundahús, nr. 8, 9 og 10. Ofangreindar lóðir eru ofan þjóðvegur nr. 60 rétt norðan við gamla bæjarstæðið á Þórisstöðum. Bústaður á lóð 8 hefur þegar verið reistur.

C-tillaga felur í sér 7 lóðir sem eru merktar nr. 1-7 og er hver þeirra rúmir 5000 fermetrar að stærð.

A-tillaga felur í sér 4 lóðir á kjarri vöxnu svæði. Lóðirnar eru merktar 11, 12, 13 og 14. Frístundahús á lóð nr.13 er þegar byggt. Umhverfisstofnun vekur athygli á að í lýsingu fyrir tillögu að breytingu á aðalskipulagi kom fram það markmið að: „*gæta skal umhverfissjónarmiða við skipulagningu nýrra svæða.*“ Einnig kemur fram í lýsingunni: „*Ný frístundabyggðasvæði skulu vera fyrir utan eða í jaðri náttúrulegra birkiskóga eða kjarri*

vaxinna staða.“ Þar sem A-tillaga felur í sér uppbyggingu 3ja frístundahúsa á kjarrivöxnu landi og þess hefur ekki verið gætt við val á byggingarreitum lóðanna að sneiða framhjá kjarri telur Umhverfisstofnun að þar með sé gert ráð fyrir ruðningi á upprunalegum birkiskóg. Að mati Umhverfisstofnunar ætti að koma fram í skilmálum í deiliskipulagstillögu A, að þess skuli gætt að byggingarreitir verði þar sem ekki er birkikjarr og að forðast skuli eins og kostur er að skerða birkiskóg. Birkiskógar eru vistkerfi sem hafa verndargildi og hafa íslensk stjórnvöld markað þá stefnu að stuðlað skuli að verndun þeirra. Samkvæmt 3. mgr. 39. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd skal Umhverfisstofnun ásamt Skógrækt ríkisins vinna að verndun og eftirliti með náttúrulegum birkiskógum og skógum til útivistar. Samkvæmt 4. mgr. sömu gr. skal ekki að óþörfu eyða eða spilla gróðri með mosa-, lyng- eða hrísrifi eða á annan hátt. Í stefnumörkun íslenskra stjórnvalda til sjálfbærrar þróunar til ársins 2020 (Velferð til framtíðar: Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi) eru skilgreind markmið á sviði sjálfbærrar þróunar og leiðir að þeim markmiðum. Eitt þessara markmiða er að forðast verði eins og kostur er að skerða frekar votlendi, birkiskóga og önnur lykilvistkerfi Íslands. Í umfjöllun um leiðir að markmiðum segir m.a.:

„Áhersla verði lögð á að vernda þær vistgerðir sem hefur verið raskað hvað mest á grunni vinnu við að skilgreina og kortleggja vistgerðir á Íslandi. Forgangsmál í því sambandi eru m.a. votlendi og birkiskógar.“

Samkvæmt stefnumörkuninni skal einnig stefna að því að hafnar verði markvissar tilraunir og aðgerðir við endurheimt birkiskóga. Þar sem mikilvægum vistkerfum er raskað með framkvæmdum skal vera almenn regla að framkvæmdaraðili reyni að endurheimta sambærileg landsvæði.

Í skýrslu frá umhverfísráðuneytinu frá mars 2007, sem ber heitið “Vernd og endurheimt íslenskra birkiskóga” kemur fram að “hinn 15. júní 2006 skipaði umhverfísráðherra nefnd sem var falið:

- Að kortleggja ógnir sem steðja að íslenskum birkiskógum
- Að móta tillögur um hvernig megi efla vernd og endurheimt birkiskóga á Íslandi
- Að gera tillögur að leiðbeiningum vegna athafna sem hafa áhrif á birkiskóga.”

Í áður nefndri skýrslu kemur fram að nefndin leggur áherslu á að “Unnið verði áfram að friðun birkiskóga í samræmi við verndartillögur á Náttúruverndaráætlun 2004-2008”.

Einnig kemur fram að nefndin leggur til að “Sett verði opinbert markmið um að birkiskógar þeki í framtíðinni 10% af flatarmáli landsins” og að “Við endurheimt birkiskóga verði lögð áhersla á stór, samfelld svæði.”

Í skýrslu umhverfísráðuneytisins kemur enn fremur fram að meðal helstu ógna sem steðja að íslenskum birkiskógum sé að “birkiskógum er raskað eða eytt vegna framkvæmda og má í því tilliti nefna ruðning birkiskóga vegna vegagerðar, stækkunar þéttbýlis og frístundabyggðar”.

Í niðurlagi skýrslunnar eru tillögur ásamt greinargerð þar sem segir “Fyrir framtíð birkivistkerfisins á Íslandi telur nefndin mikilvægt að vernda birkiskóga sem fyrir eru og auka útbreiðslu þeirra.” Lögð er áhersla á að “Gamlir íslenskir birkiskógar eru auðlind, sem fela í sér bæði náttúru og nýtingararfleifð sem ekki er annars staðar að finna.”

Fráveita

Umhverfisstofnun vekur athygli á að í umfjöllun um fráveitu og einnig í umfjöllun um hönnun og uppdrætti, segir að fráveita og útlit og fyrirkomulag mannvirkja skuli vera í samræmi við byggingarreglugerð nr. 441/1998, þessi reglugerð hefur fallið brott og ný byggingarreglugerð nr. 112/2012 tekið gildi.

Virðingarfyllst

A. B. G. G.
Aðalbjörg B Guttormsdóttir
Deildarstjóri

Kristín S. Jónsdóttir
Kristín S Jónsdóttir
Sérfræðingur

Skipulagsstofnun